

EXP®

07.06 2024 > 05.01 2025

©Elliott Erwitt/Magnum Photos

Elliott
retrospective
Erwitt

tempora®

PERSDOSSIER

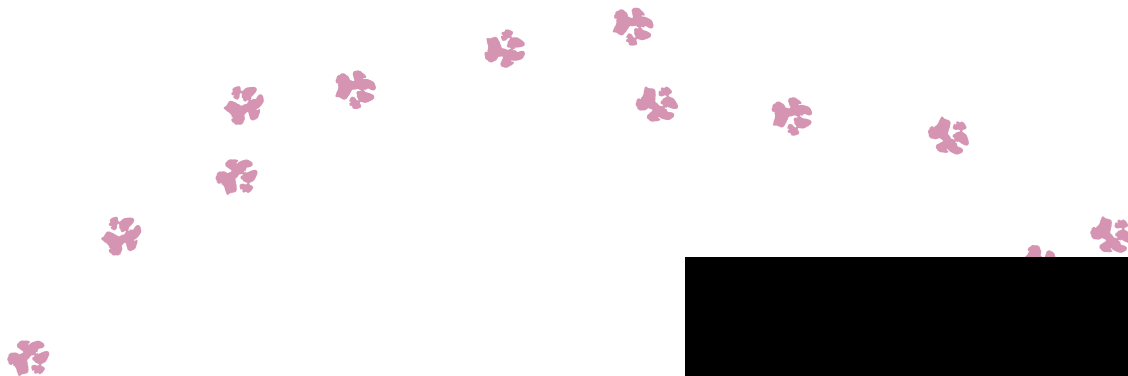
Elliott Erwitt

retrospective

‘Dat mijn foto’s menselijkheid uitstralen is het grootste compliment dat ik ooit mocht krijgen. Als mensen dankzij mijn foto’s al een bepaald perspectief op de wereld krijgen, dan wel dat ze serieuze dingen op een niet-serieuze manier kunnen zien.’

Elliott Erwitt

- INLEIDING	p.4
- ELLIOTT ERWITT	p.5
- TENTOONSTELLING	p.7
- SCENOGRAFIE	p.12
- ZES FOTO'S MET COMMENTAAR	p.14
- PARTNERS	p.20
- PEDAGOGISCHE BEMIDDELING	p.24
- BIJLAGEN	p.25
- PRAKTISCHE INFORMATIE	p.27

Na het immense succes van de overzichtstentoonstelling in het Musée Maillol in Parijs en La Sucrière in Lyon, met meer dan 300.000 enthousiaste bezoekers, zijn we verheugd te kunnen aankondigen dat ze vanaf 7 juni 2024 van start gaat in Brussel.

De tentoonstelling biedt een overzicht van het oeuvre van Elliott Erwitt, het uitgebreidste tot nog toe. Maar het is vooral ook de laatste tentoonstelling waaraan hij zelf nog heeft meegewerkt, waardoor ze iets bijzonders krijgt. Tot aan het einde van zijn leven was hij begaan met de promotie van zijn werk.

We hadden een unieke locatie nodig voor deze nieuwe tentoonstelling, de eerste sinds de dood van de fotograaf in november vorig jaar. Dankzij de nauwe samenwerking met Exhibition Hub zal ze te zien zijn aan de Grote Markt, die op de Werelderfgoedlijst van de Unesco staat en zowat symbool staat voor de Belgische hoofdstad.

Er vond een vruchtbare dialoog plaats tussen Magnum Photos, waarvan Elliott Erwitt sinds 1954 lid was, en Tempora, dat de tentoonstelling samenstelde. Daardoor konden we het retrospectief naar het beeld van de fotograaf construeren: diep humanistisch, toegankelijk en niet zonder humor ... We zijn ervan overtuigd dat diverse raakvlakken zullen blijken tussen de Belgische sensibiliteit en de denkwereld van Elliott Erwitt.

1. SUMMIERE BIOGRAFIE

Elliott Erwitt werd op 26 juli 1928 geboren in Parijs als kind van Russische emigranten en groeide op in Milaan. Aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog week het gezin uit naar de Verenigde Staten. In Los Angeles, waar zijn ouders zich in 1941 uiteindelijk vestigden, vond de jonge Elliott werk in een commercieel laboratorium, waar hij gesigeneerde afdrucken van Hollywoodsterren ontwikkelde. Hij vatte er een levenslange passie voor fotografie op. Hij studeerde fotografie en filmregie aan het Los Angeles City College en keerde in 1948 terug naar New York, waar hij les volgde aan de New School for Social Research. Maar al een jaar later vertrok hij naar Europa, meer bepaald naar Italië en Frankrijk. Twee jaar later werd hij onder de wapens geroepen en uitgezonden naar Frankrijk en Duitsland. Hij was toen al een volleerd fotograaf.

Op dat moment kruiste hij het pad met drie figuren die bepalend zouden blijken voor zijn carrière. De bekende fotojournalist Robert Capa loodste hem in 1954 binnen bij het prestigieuze agentschap Magnum Photos. Edward Steichen, directeur van de MoMA-fotografieafdeling en de man die fotografie tot een volwaardige kunstvorm hielp omvormen, gaf hem in 1955 een plek in de tentoonstelling *The Family of Man*. Roy Stryker, die het fotografische project van de Farm Security Administration (FSA) leidde, stuurde hem naar Pittsburgh met de opdracht om de industriële evolutie van de stad te documenteren. Elliott Erwitt was nauwelijks 25 toen hij aan de slag ging voor enkele van de belangrijkste geïllustreerde Amerikaanse tijdschriften, onder meer *Life*, *Collier's*, *Look* en *Holiday*. In de jaren 1970 ging hij documentaires maken, en in de jaren 1980 ook televisieprogramma's voor HBO.

Geleidelijk wierp Erwitt zich op als een van de belangrijkste

fotografen van zijn tijd. Hij was wellicht de productiefste en zeker degene die actief was in het grootste aantal genres. Behalve schilder van het intieme was hij ook straat- en architectuurfotograaf, fotojournalist, reclamemaker, filmregisseur en de auteur van een dertigtal boekpublicaties.

Elliott Erwitt overleed op 29 november 2023 in New York, hij was 95 jaar oud.

2. ELLIOTT ERWITT IN CIJFERS

- 95 jaar op de teller, waarvan bijna 80 actief als fotograaf
- meer dan 600.000 fotonegatieven, waarvan meer dan 6.000 bij Magnum Photos worden bewaard
- honderden contactbladen
- honderden tentoonstellingen met persoonlijke foto's in musea en galleries
- ca. veertig boekpublicaties
- ca. twintig films en komedies voor het grote en kleine scherm

Specifiek voor de tentoonstelling:

- meer dan 215 foto's (142 in zwart-wit en 73 in kleur)
- foto's genomen van 1948 tot 2010 ...
- ... in meer dan twintig landen, onder meer de Verenigde Staten, Frankrijk, Groot-Brittannië, Ierland, Italië, Spanje, Nederland, Duitsland, Polen, Hongarije en Rusland, naast Latijns-Amerika (Puerto Rico, Brazilië, Cuba), Australië en Azië (Japan, China, Korea)
- fotojournalistiek werk
- foto's over diverse milieus: gezinsleven, mode, film, reclame, architectuur enz.
- portretten van beroemdheden als Jackie Kennedy, Marilyn Monroe, Alfred Hitchcock, Ernesto 'Che' Guevara en Charles de Gaulle

3. ELLIOTT ERWITT ZOALS NIEMAND ANDERS

▪ **Woef**

Op straat ging Elliott Erwitt achter honden en hun baasjes staan. Hij blafte, waarna de hond meestal opsprong en hij vaak mooie foto's kon nemen. Soms dacht de eigenaar dat zijn hond had geblaft en gaf hem een standje.

▪ **De toeter**

Bij portretfoto's wachtte Elliott Erwitt tot de persoon in kwestie poseerde, waarna hij achter zijn fototoestel ging staan en hem/haar met een toeter aan het schrikken bracht. Daardoor was hun aandacht meteen getrokken en het ijs gebroken, waardoor ze een natuurlijker houding aannamen.

▪ **'Thank You, Henry'**

In 1951, toen hij zijn militaire dienstplicht vervulde op een Amerikaanse basis in Duitsland, nam hij deel aan de Life Young Photographers-wedstrijd. Hij won de tweede prijs met 'Bed and Boredom', een reportage over het dagelijks leven van een soldaat. Met het prijzengeld kocht hij een auto die hij 'Thank You, Henry' noemde, naar Henry Luce, de oprichter van de Time-Lifegroep. Dankzij die auto kon Erwitt in de jaren 1950 door Europa reizen op een – voor een jongeman van 23 – volstrekt ongewone manier.

4. DIXIT ELLIOTT ERWITT

'Tot op zekere hoogte zijn mijn foto's politiek. Ik illustreer er graag de menselijke komedie mee, en is dat niet de definitie zelve van politiek?'

'Succes is de vrijheid om te doen waar je zin in hebt.'

'Misschien komt mijn werk volgend jaar in de mode.'

'Ik neem foto's omdat ik de dingen niet met woorden wil uitleggen.'

'Een geslaagde foto heeft twee eigenschappen: compositie en inhoud. Maar ze moet ook iets magisch hebben.'

'Mijn beste foto's zijn de foto's die ik niet genomen heb.'

'Af en toe maak ik serieuze foto's'

'Een foto moet volgens mij vooral emotie oproepen, mensen aan het huilen of aan het lachen maken, of allebei tegelijk.'

1. CONCEPT

Met meer dan 215 foto's trachten we in de overzichtstentoonstelling licht te werpen op de vele facetten en de bepalende kenmerken van zijn oeuvre: humor, ironie gemengd met tederheid, niet-aflatende nieuwsgierigheid en nadruk op emoties – want die verkoos deze gecultiveerde man boven een droge, intellectuele benadering. Maar bovenal humanisme, dat in zijn oeuvre alomtegenwoordig is. Zoals hij het zelf zei: 'Dat mijn foto's menselijkheid uitstralen is het grootste compliment dat ik ooit mocht krijgen.' Het draait volgens hem om 'het mens-zijn', en wij volgen hem daarin.

Zijn oeuvre ontvouwt zich over twee assen. Een eerste is het essentiële onderscheid dat hij maakte tussen zwart-wit en kleur: persoonlijke foto's in zwart-wit, opdrachtwerk in kleur. **'Ik gebruik geen kleur in mijn persoonlijke werk. Kleur is voor het professionele domein. Mijn leven is al ingewikkeld genoeg. Ik houd het bij zwart-wit. Dat volstaat.'** Het mag dan een doelbewust onderscheid zijn, het blijft ook theoretisch. Want Erwitt combineerde het artistieke en het commerciële. Hij gaf zijn opdrachtwerk stevast een eigen draai mee, waardoor het een onmiskenbare artistieke kwaliteit heeft.

De andere as is thematisch. Erwitt koos zelf een reeks thema's die in heel zijn carrière terugkeren. Vanzelfsprekend hebben we er de indeling en Engelse titels van aangehouden.

2. CIRCUIT

In het tentoonstellingscircuit worden de zwart-witfoto's (verdeeld in acht thema's) gescheiden van de foto's in kleur ('Kolor').

Elliott Erwitt, die over zijn oeuvre weinig kwijt wilde, beperkte de onderschriften bij de foto's bewust tot een minimum, met alleen datum en locatie. **Via een audiogids met commentaar bij vijftig foto's maken de bezoekers zintuiglijk kennis met zijn oeuvre.** Daartoe behoren ook de stemmen van twee acteurs met omgevingsgeluid. Eén stem verklankt wat de fotograaf zelf ooit zei of schreef. Met de andere geven we informatie mee over de omstandigheden waarin hij zijn foto's nam.

Behalve met zijn eigen blik moet de bezoeker het doen met de blik van Elliott Erwitt.

▪ BETWEEN THE SEXES

Erwitt, gefascineerd door wat hij 'the man-woman thing' noemde, had op dat vlak heel wat ervaring en was naar eigen zeggen een 'romanticus'. Zijn hele carrière lang fotografeerde hij stelletjes.

▪ KIDS

Erwitt, enig kind van een rusteloos echtpaar en zelf vader van een groot gezin, hield zoveel van kinderen dat hij er een geliefkoosd thema van maakte.

▪ BEACHES

Voor Erwitt was het strand een klein schouwtoneel van het leven. Net als de stad is het een spiegel van de mensen die het bezoeken. Je vindt er dezelfde acteurs, maar omdat het een plek vol overdrijving is, hebben de individuen de neiging om aan overacting te doen.

▪ ABSTRACTIONS

Of wanneer de natuur en/of de menselijke activiteit verrassende vormen aannemen, op de grens van het abstracte.

▪ CITIES

Erwitt was een fantastisch architectuurfotograaf, die zijn gebouwen als mensen behandelde. En hij was ook een geweldig schilder van straattaferelen.

▪ DOGS

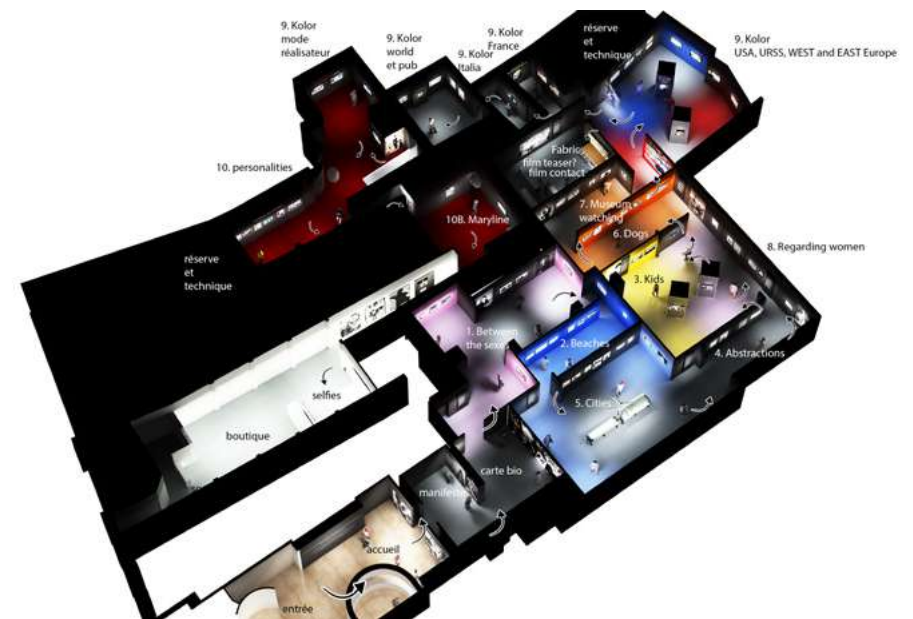
Als ze kon, zou de hondenwereld een standbeeld oprichten voor Elliott Erwitt, de hondenfotograaf bij uitstek. Hij nam duizenden foto's van honden en wijdde drie boeken aan ze. 'Het standpunt van de hond', zoals hij het zelf uitdrukte, vond hij boeiend.

▪ REGARDING WOMEN

Bij Erwitt waren vrouwen een terugkerend onderwerp en een thema op zich: de vrouwen in zijn leven, beroemdheden en onbekende vrouwen van alle leeftijden en klassen fotografeerde hij in sterk uiteenlopende situaties.

▪ MUSEUM WATCHING

Elliott Erwitt was gefascineerd door musea, en meer nog door de bezoekers dan door de tentoongestelde voorwerpen. Gevoelig als hij was voor de eigenheid van elk museum schetste hij de pretentie van sommige museumplekken en de 'uitnodigende intimiteit' van andere.

▪ KOLOR

‘Kolor’ is een knipoog naar George Eastman, de oprichter van Kodak, die meende dat woorden die met een k beginnen gemakkelijker te onthouden zijn. Hier bevinden we ons het rijk van de kleur, bij Erwitt dus het domein van de commerciële opdrachten.

- Bezoekers kunnen kennismaken met de ongelofelijke diversiteit van zijn opdrachtfoto's, die gegroepeerd zijn per thema. De scherpe waarnemer Erwitt was de *chroniqueur van de American Way of Life*.
- Als *reclamemaker voor La Douce Frankrijk* maakte hij gedenkwaardige foto's ter promotie van 's lands toerisme. Hij was ook de chroniqueur van het wonderlijke Italië van zijn kindertijd.
- De onvermoeibare reiziger Erwitt **doorkruiste West- en Oost-Europa** voor de grote geïllustreerde tijdschriften van de jaren 50 en 60. Op het hoogtepunt van de Koude Oorlog ging hij zelfs naar de Sovjet-Unie.
- Als **wereldwijd verslaggever** vergrootte hij het aantal bestemmingen van reismagazines.
- Met opdrachten voor grote Amerikaanse bedrijven, van chemiereuzen tot verzekeringsmaatschappijen, leende hij zijn diensten ook uit aan *Made in the USA*.
- Als **filmregisseur** werkte hij voor het grote en het kleine scherm.
- Als **modefotograaf** zocht hij met zijn lens ongewone beeldkaders.
- Erwitt, briljant portrettist van politici en kunstenaars, legde ook de zevende kunst vast.

DE FABRIEK VAN ELLIOTT ERWITT

Midden in de tentoonstelling wordt de studio van Erwitt herschapen: met de hier getoonde meubels en voorwerpen – accessoires geïnspireerd op de werkinstrumenten van de fotograaf – roepen we de sfeer op van zijn studio in New York.

In deze ruimte komen ook twee andere aspecten betreffende zijn carrière aan bod: zijn activiteiten als filmregisseur en als uitgever van zijn eigen boeken.

De bezoeker kan er ook snuisteren in documenten, waaruit ook zijn hechte en blijvende band blijkt met het agentschap Magnum. ‘*Magnum is mijn thuis*’, zou Elliott Erwitt vaak zeggen.

Tot slot omvat de ruimte een speciaal voor de tentoonstelling gemaakte audiovisuele montage, waarin je de fotograaf aan het werk kunt zien.

©Tempora

KOLOR

Im Jahr 1968 hat Maggie Hamilton die Tradition der Cheerleader in den Vereinigten Staaten neu definiert und sie zu einer professionellen Sportart gemacht. Heute sind sie nicht mehr nur Mitglieder einer Sportmannschaft.

Die Cheerleader sind nicht nur die besten Athleten der Nation, sondern auch die besten Entertainerinnen. Sie sind die Stars der Sportveranstaltungen, die die Fans begeistern und die Spieler motivieren. Sie sind die ersten, die auf dem Feld erscheinen, und die letzten, die gehen. Sie sind die Seele der Mannschaft.

Die Cheerleader sind die besten Athleten der Nation. Sie sind die besten Entertainerinnen der Nation. Sie sind die Stars der Sportveranstaltungen. Sie sind die Seele der Mannschaft.

KOLOR

Throughout its history, the color red has been a symbol of passion, energy, and excitement. In the world of sports, red is a color that stands out and draws attention. It is a color that is associated with strength, courage, and determination. It is a color that is often used by athletes to represent their teams and their pride in their sport.

Red is a color that has been used by many different cultures and civilizations throughout history. In ancient times, red was used to represent power and authority. In the Middle Ages, red was used to represent love and passion. In the 19th century, red was used to represent the blood of the Civil War. In the 20th century, red has become a color that is associated with many different things, including sports, fashion, and art.

Red is a color that is full of life and energy. It is a color that is often used to represent the heart of a team or organization. It is a color that is often used to represent the passion and dedication of its members. It is a color that is often used to represent the spirit of a nation or a culture. It is a color that is full of life and energy.

Une personnalité discrète, des milliers de photographies, des cartels volontairement minimalistes, une information très éparpillée... autant de défis que SCENOGRAFIE a dû relever afin d'assurer à la sélection de clichés présentés ici éclat, lisibilité et cohérence. Notre parti pris : être les passeurs d'une œuvre d'un photographe total.

1. EEN LEVENDIG EN SAMENHANGEND THEMATISCH CIRCUIT

In de indeling van de tentoonstelling respecteren we het fundamentele onderscheid dat Erwitt maakte tussen zwart-wit en kleur. De sectie met zwart-witfoto's is opgebouwd rond een aantal thema's, waarvan de titels in het Engels zijn aangehouden, opnieuw conform de wensen van de fotograaf. 'Kolor', de kleuresectie met zijn opdrachtwerken, is breder dan het oorspronkelijke voorstel van Erwitt, die alleen een paar portretten van beroemdheden wilde. Om recht te doen aan zijn kleurenfoto's hebben we er zeventig geselecteerd. Ze worden op systematische maar uitgesproken ritmische wijze gepresenteerd, en ook zo gegroepeerd dat ze onmiddellijk betekenis krijgen.

De bezoekers worden door de kleuren verleid, zelfs overweldigd, maar blijven er de logica van inzien.

We hebben trouwens ook de zelfportretten van Elliott Erwitt gebruikt. Elke sectie wordt ingeleid met een zelfportret, meestal in verband met het behandelde onderwerp en altijd met de humor die zijn handelsmerk was. Verspreid over de beschikbare ruimte fungeren de zelfportretten als richtpunten die de aandacht van de bezoeker trekken. De Grote Markt is een intieme omgeving, waarin de bezoekers al wandelend kennismaken met de vele facetten

van de kunstenaar. De audiovisuele creaties aan het begin en in het midden van het circuit vormen een inleiding op de figuur van Elliott Erwitt, waarin meer bepaald zijn werk als fotograaf wordt aangekaart.

2. EEN COMPLEET VISUEEL UNIVERSUM

In elke ruimte heerst een specifieke visuele sfeer, waardoor je het behandelde thema meteen herkent en je je eraan kunt overgeven. Daartoe maken we gebruik van kleuren en (iets ongrijpbaarder) humor.

Bij het zwart-witwerk versterken we de nuances met een paar krachtige egale kleuren: diepblauw als de horizon voor 'Beaches', helder oranje voor 'Kids', lichtblauw dat de lucht van 'Cities' oproept, fel oranje voor 'Dogs' enzovoort. Al onze keuzes zijn gebaseerd op kleuren uit de wereld van Elliott Erwitt, de Kodak-kleurenkaart en zijn eigen oeuvre. Voor het kleurgedeelte gebruikten we de Kodak-kleurencodes. In die ruimte roept kleur kleur op.

Humor is het tweede visuele motief door de tentoonstelling. Die wordt geïntroduceerd via zelfportretten en citaten, maar ook met knipogen in de bewegwijzering.

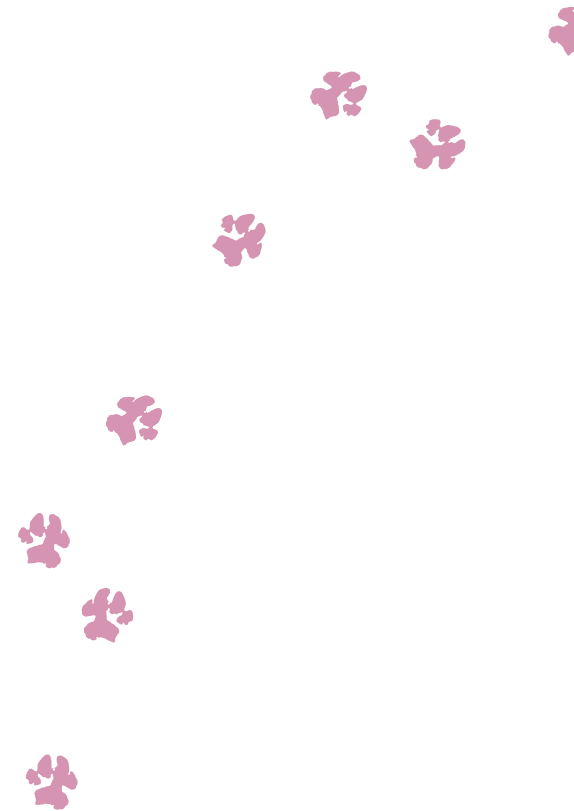
Dit visuele universum is een coherente omgeving, waarin we de werken tonen zonder de stem van de kunstenaar te verliezen.

Door die eenheid kunnen diverse museografische media op natuurlijke wijze worden gecombineerd. De bezoeker krijgt de gebruikelijke inhoud gepresenteerd via een rigoureuze indeling in

hoofdstukken, synthetische commentaarpanelen, verhelderende grafieken (in de trant van de 'biografische kaart'), een audiogids in dialoogvorm en niet eerder vertoonde audiovisuele beeldenreeksen.

Tot slot tonen we in Erwitts elegant nagebouwde studio de iconografie en voorwerpen betreffende de verschillende facetten van zijn oeuvre: fotografie, uitgeversbedrijf en film.

Een scenografie wordt nu eens opgesteld in een neutrale ruimte, dan weer op een plek met een rijke geschiedenis. Dat laatste gaat zeker op voor onze huidige locatie. We willen het beste halen uit de bijzondere ruimte van de zaal aan Grote Markt 5, met respect voor de eigen 'geschiedenis' ervan. Voor de duur van de tentoonstelling vormen het oeuvre van Elliott Erwitt en het gebouw waarin het is ondergebracht een harmonieus geheel.

©Elliott Erwitt/Magnum Photos
New York, USA, 1974.

Deze opdrachtfoto, in 1974 genomen in New York, gaat over een thema dat Erwitt na aan het hart ligt: honden en benen.

In opdracht van een schoenenmerk nam hij in 1946 zijn eerste foto in deze trant. Daarbij vertrok hij van een eenvoudig principe: om schoenen naar waarde te schatten moet je kijken op hondenhoogte. Het was trouwens zijn eerste gepubliceerde foto.

Elliott Erwitt beschouwde honden als perfecte modellen: *'Ze zijn overal. Ze zijn doorgaans vriendelijk. Ze klagen niet. En ze vragen niet om een afdruk van hun foto.'*

Voor deze foto voegde Elliott Erwitt eraan toe: *'Het is een professionele hond, een betaald model.'*

Elliott
retrospective
Erwitt

ZES FOTO'S MET COMMENTAAR

©Elliott Erwitt/Magnum Photos
California, USA, 1955

Deze foto is symbool komen te staan voor heel het oeuvre van Elliott Erwitt. Ze roept talloze referenties op uit de kunst- en fotografiegeschiedenis en is sindsdien zelf een referentie geworden.

En toch is de foto volgens Elliott Erwitt *'niet in scène gezet. Ik ken deze mensen. Ze waren aan het zoenen in hun auto. Ik stond vlak naast ze.'* Hij nam de foto op een Californisch strand in 1955, voor het magazine *Life*. Maar hij ontdekte ze pas opnieuw in 1988 toen hij oude contactafdrukken doorzocht en liet ze prompt afdrukken. De manier waarop we naar foto's kijken mag dan veranderen, maar de ideale foto blijft bestaan.

Elliott
retrospective
Erwitt

©Elliott Erwitt/Magnum Photos
Eiffel Tower 100th anniversary, Parijs, Frankrijk, 1989

Een stel dat elkaar omhelst worstelt met de wind en ziet zomaar een individu komen aanvliegen. Hallo? Dat alles tegen de achtergrond van de beroemde en gevierde Eiffeltoren – honderd jaar oud, zo staat op het metaal geschreven. Het tafereel lijkt natuurlijk, uit het leven gegrepen en vanzelfsprekend. In werkelijkheid is het een zorgvuldig voorbereide en geconstrueerde foto: de weerspiegelingen vallen precies, de springende man is een professionele choreograaf, het verstrengelde, de wind trotserende paar is een tweetal acteurs. Rechts op de achtergrond staan nog andere figuren opgesteld, als tegenhangers voor de beelden op het Trocadéro. Maar een en ander doet niets af aan de absolute magie van de foto.

Elliott
retrospective
Erwitt

Deze foto uit de kleurensctie is belangrijk om twee redenen: er worden beroemdheden in afgebeeld en houdt verband met Elliott Erwitts verhouding tot de filmwereld.

Ze werd in 1960 genomen tijdens de opnamen van *The Misfits*. Marilyn Monroe wordt omringd door Frank Taylor, Montgomery Clift, Eli Wallach, Arthur Miller, John Huston en Clark Gable. Elliott Erwitt, die in het begin vaak als setfotograaf werd gevraagd, maakte schrander gebruik van die positie om toegang te krijgen tot de filmwereld. Later zou hij zelf heel wat films draaien.

©Elliott Erwitt/Magnum Photos
USA, Reno, Nevada, 1960. On the set of "The Misfits"

©Elliott Erwitt/Magnum Photos
Frankrijk, Saint Tropez, 1959

Bijna tien jaar lang werkte Elliott Erwitt in opdracht van het Franse toerismebureau. Hij kende het land goed – hij was er tenslotte geboren en bezocht het geregeld – en wist er de essentie van te vatten.

Uit zijn reclamecampagnes blijkt hij hoe zijn artistieke interesses wist te combineren met commerciële vereisten.

Reclamefoto's zijn gebaseerd op clichés. Hier bruinen jonge vrouwen in de zon, badend in het blauw, wit en rood van de Franse driekleur.

Bestaat er een betere manier om Frankrijk aan de Amerikanen te verkopen?

Elliott
retrospective
Erwitt

©Elliott Erwitt/Magnum Photos
USA, Las Vegas, Nevada, 1957, Tropicana Hotel, Elliott Erwitt in reflection.

Elliott Erwitt woonde en werkte in New York, maar deed ook in de rest van de Verenigde Staten heel wat persoonlijke en professionele ervaring op. In opdracht maakte hij er talloze reportages in uiteenlopende omgevingen en contexten. In 1957 maakte hij in dit hotel in Nevada een reeks over revuemeisjes in Las Vegas-shows.

Hij fotografeerde deze vrouwen in hun kleedkamer, gemaquilleerd en uitgedost voor het podium. Maar hij liet ze net zo goed zien voor de deur van hun kamer in een veel minder luxueus hotel.

Elliott
retrospective
Erwitt

Tempora is de Belgische leader in de ontwikkeling, het design, de realisatie, de promotie en het beheer van tijdelijke, permanente en doorreizende tentoonstellingen. Tempora werd opgericht in 1998 en heeft heel wat realisaties op haar actief staan, waaronder een paar van de belangrijkste culturele evenementen van de laatste jaren.

Tempora is een geïntegreerd en multidisciplinair team met een kern van vaste medewerkers die elk een toegevoegde waarde betekenen met hun ervaring en specifieke kennis: architecten, historici, museologen, scenografen, wetenschappers, grafische vormgevers, multimedia ontwikkelaars, 3D-specialisten en monteurs,...

Eén van de eigenschappen van Tempora is haar internationale ervaring in Europa, Azië en Noord-Amerika, door tentoonstellingen te realiseren die voorbestemd zijn om rond te reizen en door het uitwerken en realiseren van permanente tentoonstellingen voor derden in het buitenland.

COLLECTIEF VAN CURATOREN ELLIOTT ERWITT RETROSPECTIVE

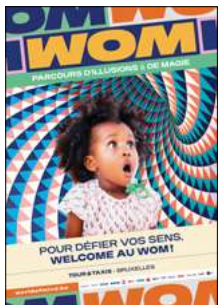
- Elie Barnavi
- Isabelle Benoit
- Peter Logan
- Benoît Remiche

ondersteund door het volledige Tempora-team

COLLECTIEF CUREREN, HOE WERKT HET?

Bij Tempora vervullen de 'collectieve curatoren' functies die gewoonlijk aan één persoon (de curator) worden toegewezen, namelijk het opzetten, organiseren en beheren van een tijdelijke tentoonstelling. De leidinggevendenden van de verschillende projectdomeinen (wetenschappelijke inhoud, scenografie, artistieke leiding en productie) werken in teamverband, waardoor eenieders taak wordt vergemakkelijkt, er een vruchtbare onderlinge wedijver ontstaat en kostbare tijd wordt bespaard. Het systeem stoelt op een uitgebreide ploeg. Iedereen werkt als lid van een geïntegreerd team, waarin alle vaardigheden zijn verenigd die nodig zijn om het project op elk ogenblik vlot te laten verlopen. Die methodiek is in de loop der jaren gegroeid uit de praktijk.

Vandaag is 'collectief cureren' een Tempora-handelsmerk, of zo je wilt, een onderdeel van onze bedrijfscultuur.

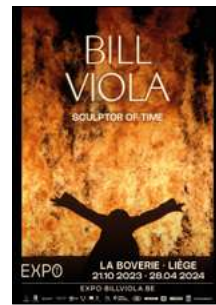
WOM, 2023
Tour & Taxis, Brussel

Johnny Hallyday L'Exposition, 2023
Brussels Expo, Brussel

Hyperréalisme.
Ceci n'est pas un corps, 2021
Tour & Taxis, Brussel

Bill Viola. Sculptor of Time, 2023
La Boverie, Luik

TEMPORA, PRESTATIES EN REFERENTIES

BELANGRIJKSTE PERMANENTE TENTOONSTELLINGEN

- Muzeum Drugiej Wojny Światowej, Gdansk, Polen
- Interaktywne historyczne centrum miasta w Polsce, Polen
- Ferme d'Hougoumont, Waterloo
- Centre d'interprétation de la légende de Saint-Georges et du dragon, België
- Centre d'interprétation de la Grotte Chauvet, Frankrijk
- Red Star Line Museum, Antwerpen
- Museum aan de Stroom (MAS), Antwerpen
- Hof van Busleyden, Een bourgondisch stadspaleis, Mechelen
- Abbaye Villers-la-Ville, België
- Le Musée du Fer, Fourneau Saint-Michel, België
- House of European History, Brussel
- Le Beerstorium de la Brasserie Dubuisson, Pipaix
- OTAN Transparency Center, Brussel
- Belexpo, Brussel
- Planète Vivante, Brussel, 2020

BELANGRIJKSTE TIJDELIJKE TENTOONSTELLINGEN

- *La Belle Europe*, Brussel, 2001
- *Einstein, l'autre regard*, Brussel, 2006
- *Dieu(x), modes d'emploi* Brussel 2006, Madrid 2007, Québec 2010, Ottawa 2011, Parijs 2012, Warschau 2013, Genève 2019
- *C'est notre histoire! Cinquante ans de construction européenne*, Brussel, 2007; Wrocław 2009
- *C'est notre Terre 1 & 2!*, Brussel, Warschau, 2008
- *L'Amérique, c'est aussi notre histoire! Trois siècles de relations entre l'Europe et les États-Unis* Brussel, 2010
- *Be. Welcome. La Belgique et l'immigration*, Brussel, 2010; Charleroi, 2011
- *14-18, dit is ook onze geschiedenis* Brussel, 2014
- *Via Antwerp. The road to Ellis Island* New York, Ellis Island Immigration Museum, 2016
- *L'Islam, dit is ook onze geschiedenis! Douze siècles de présence musulmane en Europe*, Duitsland, Italie, Bosnie-Herzégovine, Bulgarie, 2010
- *21, rue la Boétie. Picasso, Matisse, Braque, Léger*, Luik 2016, Parijs, 2017
- *Bruegel, A poetic Experience*, Brussel, 2019
- *Warhol. The American Dream Factory*, Luik, 2020
- *Inside Magritte*, Luik, 2021
- *Antoine de Saint Exupéry. Un Petit Prince parmi les Hommes*, Lyon, 2020 ; Brussel, 2022
- *The World of Steve McCurry*, Brussel, 2017 ; Lyon, 2019 ; Anvers, 2021 ; Parijs, 2021
- *The Climate Show*, Brussel, 2022
- *Pompeii*, Brussel, 2017, Richmond, 2019, Spokane 2020, Orlando 2020, Quebec 2021, New-York 2022

- *Hyperrealism Sculpture. Ceci n'est pas un corps*, Luik, 2019 ; Brussel, 2021 ; Lyon, 2022 ; Parijs, 2022
- *Toutankhamon. À la découverte du pharaon oublié*, Lyon, 2022 ; Strasbourg, 2023
- *Johnny Hallyday. L'Exposition*, Brussel, 2022 ; Parijs, 2023
- *Elliott Erwitt. Une rétrospective*, Parijs, 2022, Lyon, 2023
- *Chéri Samba. Dans la collection Jean Pigozzi*, Parijs, 2023
- *Bill Viola. Sculptor of Time*, Luik, 2023

BELANGRIJKSTE LOPENDE PRODUCTIES EN TOEKOMSTIGE PROJECTEN

- *Passion Japon*, Lyon, 2024
- *Andrès Serrano*, Parijs, 2024
- *Elliott Erwitt retrospective*, Brussel, 2024
- *Paul Delvaux*, Luik, 2024
- *Pompeii*, Lyon, 2024
- *Nadia Léger*, Parijs, 2024
- *Antoine de Saint Exupéry. Un Petit Prince parmi les Hommes*, Strasbourg, 2024
- *Robert Doisneau*, Parijs, 2025
- *Centre d'interprétation des Glaciers et du Climat*, Chamonix, 2025

GEDELEGEERD BEHEER

- *Bastogne War Museum*, Bastogne
- *Mudra*, Redu
- *Musée Maillol*, Parijs
- *WoM (World of Mind)*, Brussel

Exhibition Hub

— Edutainment —

Exhibition Hub, gevestigd in Brussel, creëert, produceert en beheert tentoonstellingen voor het grote publiek: *Van Gogh: The Immersive Experience*, *Klimt: The immersive Experience*, *Dinos Alive!*, *Bubble Planet Experience* ... Zijn producties zijn telkens op maat gesneden van uiteenlopende, unieke locaties: van musea tot tentoonstellingscentra, van galeries tot winkelcentra, van kathedralen tot historische locaties.

Sinds 2015 heeft Exhibition Hub al meer dan 120 tentoonstellingen en multisensorische ervaringen op zijn naam, waarmee het meer dan 15 miljoen bezoekers bereikte over de hele wereld en op de vijf continenten.

Op de Grote Markt, een architecturale parel die op de Werelderfgoedlijst van de Unesco staat, biedt Exhibition Hub het Belgische publiek in primeur nieuwe ervaringen in een uitzonderlijke omgeving aan. Tot de succesvolle tentoonstellingen op deze locatie die het Elliott Erwitt-retrospectief voorafgingen, behoren onder meer *Banksy: Genius or Vandal?*, *Small Is Beautiful* en *The Art of the Brick*.

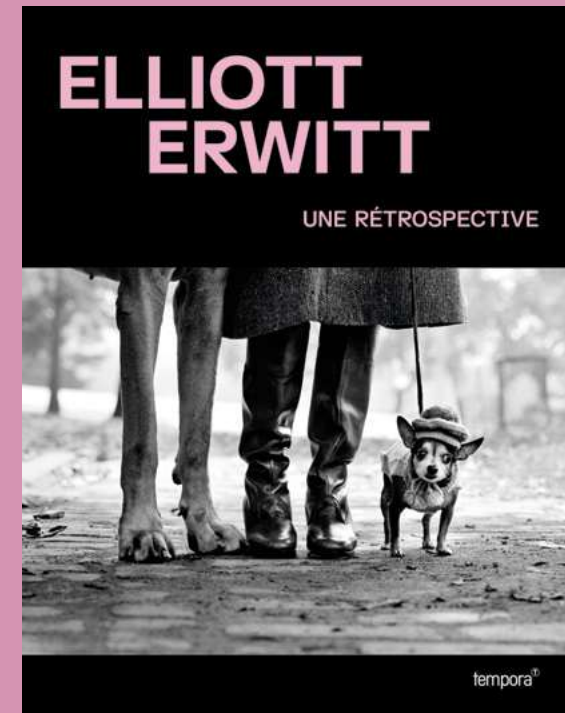
MAGNUM

Magnum Photos is een internationaal fotografieagentschap dat in coöperatieve vorm wordt beheerd en beheerd door zijn leden. Het werd opgericht in 1947 door een collectief van professionele fotografen, waaronder Robert Capa, die het idee bedacht, Henri Cartier-Bresson, George Roger, David 'Chim' Seymour, Maria Eisner, Rita Vandivert...

Het doel was destijds om de onafhankelijkheid en de morele en commerciële rechten van het beroep, zowel fotojournalisten als kunstenaars, te erkennen. Het is moeilijk om de belangrijke rol van deze organisatie in de geschiedenis van het beeld in de 20e eeuw te overschatten.

Elliott Erwitt is al zeven decennia een vooraanstaand en zeer actief lid van Magnum, waarvan hij tweemaal voorzitter was in de jaren zestig. "Dit is mijn thuis", zei hij ooit. En in een tekst uit 1961, op de vraag die hij zelf stelt - "Waarom zijn we bij Magnum?" - antwoordt hij in wezen: om het algemeen belang te verdedigen.

PUBLICATIES NAAR AANLEIDING VAN DE TENTOONSTELLING

De Franse catalogus bevat de bijdragen van de curatoren, de tentoonstellingsteksten en 166 foto's van Elliott Erwitt. Deze ongewone publicatie is een combinatie van 98 foto's in zwart-wit en 68 in kleur, waarvan er veel dankzij de overzichtstentoonstelling voor het eerst aan het licht zijn gekomen.

Daarnaast wordt in een exclusieve Nederlandse publicatie via de analyses van de curatoren teruggeblikt op de essentie van de tentoonstelling. Vertrekend van een dertigtal afdrucken in kleur en zwart-wit worden de representatiefste foto's van Elliott Erwitt behandeld.

SPELBOEKJE

Maak uw familiebezoek compleet met de speciaal ontworpen spelboekjes voor kinderen en gezinnen die de tentoonstelling bezoeken. Gratis verkrijgbaar ter plaatse en te downloaden vanaf de website van de tentoonstelling. Little Beaux-Arts is een in Lyon gevestigde vereniging die in 2016 is opgericht met als doel kinderen kennis te laten maken met kunst via tentoonstellingen, spelletjes, workshops, evenementen en activiteiten op school en naschools.

SCHOOLDOSSIER

Er is een dossier voor leraren samengesteld door het collectieve curatorenteam van de tentoonstelling. Het doel is om leraren te ondersteunen bij hun educatieve aanpak vóór, tijdens en na het bezoek aan de tentoonstelling. Het is geschikt voor alle onderwijsniveaus en biedt leraren de mogelijkheid om het aan te passen aan hun behoeften.

Het dossier omvat ongeveer veertig pagina's en bevat een beknopte geschiedenis van de fotografie, de route van de tentoonstelling, een tiental commentaarfoto's en een dozijn educatieve benaderingen.

De activiteiten betrekken zowel kennis, vaardigheden als attitudes. Ze kunnen individueel of in groepen, in de klas of tijdens de tentoonstelling worden uitgevoerd.

De verschillende educatieve benaderingen bieden de mogelijkheid om:

- Het werk van Erwitt door de tijd heen te reconstrueren en zijn specifieke kenmerken te begrijpen;
- Kennis over fotografie te versterken;
- Het begrip van de context van foto's en de informatie die ze bevatten te vergroten;
- Het creatieve proces en de beperkingen van de fotograaf te begrijpen;
- Beelden te analyseren en te gebruiken.

De tentoonstelling en de educatieve benaderingen kunnen worden geïntegreerd in verschillende vakken, zoals geschiedenis, aardrijkskunde, talen, beeldende kunst, en burgerschapsonderwijs.

1. DE TENTOONSTELLINGSTEKSTEN zijn te verkrijgen op eenvoudig verzoek.

2. GEDETAILLEERDE BIOGRAFISCHE

1928, 26 juli: Elio Romano Erwitz wordt geboren in Parijs als zoon van Joods-Russische immigranten. Het gezin emigreert al snel naar Milaan.

1939: het gezin Erwitz vertrekt naar de Verenigde Staten, waar ze hun naam veranderen in Erwitt.

Jaren 1940: Elliott studeert fotografie en film aan het Los Angeles City College en de New School for Social Research.

1949: Erwitt keert terug naar Europa en reist door Frankrijk en Italië. In leven en werk zal hij aldoor kind aan huis blijven aan beide zijden van de Atlantische Oceaan.

1951-1953: vervult zijn militaire dienstplicht. Elliott is assistent-fotograaf bij het US Army Signal Corps in Frankrijk en Duitsland.

1953: terug in New York, waar hij drie meesters van het vak ontmoet, namelijk Edward Steichen, Robert Capa en Roy Stryker. Die laatste huurt hem in voor een project van de Standard Oil Company, waarna hij hem naar Pittsburgh stuurt voor een documentaire opdracht. Robert Capa, een van de oprichters van Magnum Photos, nodigt hem in 1954 uit om lid te worden. Het agentschap, waarvan hij een paar jaar later voorzitter wordt, zal belangrijk voor hem blijken. Hij gaat werken voor prestigieuze tijdschriften als *Collier's*, *Look*, *LIFE* en *Holiday*.

Jaren 1970: Erwitt gaat aan de slag als film- en televisieregisseur. Tot zijn bekendste films behoren *Arthur Penn: the Director* (1970), *Beauty Knows No Pain* (1971), *Red, White and Bluegrass* (1973), en de veelgeprezen documentaire *Glassmakers of Herat, Afghanistan* (1977).

Jaren 1980: hij produceert ook zeventien komedies en satirische documentaires voor Home Box Office (HBO), waaronder een serie over de vrijetijdsbesteding van miljardairs.

1988: Erwitt neemt de tijd om terug te blikken op zijn veertigjarige carrière en ordent zijn foto's. Publiceert talloze boeken en organiseert tentoonstellingen.

Jaren 1990 et 2000: Publiceert veelvuldig over zijn oeuvre (*Personal Exposures*, 1988; *Snaps*, 2001; *Personal Best*, 2006; *Unseen*, 2007; *XXL*, 2012) en over specifieke thema's als honden (*To the Dogs*, 1992; *Dog Dogs*, 1996; *Woof*, 2005; *Elliott Erwitt's Dogs*, 2008), stranden (*On the Beach*, 1991), musea (*Museum Watching*, 1998), kinderen (*Kids*, 2012), vrouwen (*Regarding Women*, 2014) en steden (*Elliott Erwitt's New York*, 2008; *Rome*, 2009; *Parijs*, 2010).

2002: ontvangt de Centenary Medal van de Royal Photographic Society of Great Britain.

Omstreeks 2009: publiceert *The Art of André S. Solidor* over het gelijknamige fictieve personage, de karikatuur van een excentrieke en pretentieuze fotograaf. Paul Smith Gallery in Londen wijdt er in 2011 een tentoonstelling aan.

2011: ontvangt de Lifetime Achievement Award van het International Center of Photography (ICP) in New York.

2013: publiceert *Elliott Erwitt's Kolor*, over zijn in opdrachten in kleur.

2017: keert terug naar Cuba, waar hij de biografische film *Silence Sounds Good* draait.

2018: reist voor een opdracht naar Schotland, waarna hij *Elliott Erwitt's Scotland* (2018) publiceert.

2021: publiceert *Found Not Lost*, een reeks foto's uit zijn archieven.

2023: op 29 november overlijdt Elliott Erwitt in New York, hij is 95 jaar oud.

BIBLIOGRAFIE

Elliott Erwitt is de auteur van bijna veertig fotoboeken, waaronder:

- *Eastern Europe*, 1965
- *Photographs and Anti-photographs*, 1972
- *Observations on American Architecture*, 1972
- *The Private Experience*, 1974
- *Son of Bitch*, 1974
- *Recent Developments*, 1978
- *The Angel Tree*, 1984
- *Personal Exposures*, 1988
- *On the Beach*, 1991
- *To the Dogs*, 1992
- *Between the Sexes*, 1994
- *Dog Dogs*, 1996
- *Museum Watching*, 1998
- *Snaps*, 2001
- *Elliott Erwitt's Handbook*, 2002
- *Woof*, 2005
- *Personal Best*, 2006
- *Unseen*, 2007
- *Elliott Erwitt's Dogs*, 2008
- *Elliott Erwitt's New York*, 2008
- *Elliott Erwitt's Rome*, 2009
- *The Art of André S. Solidor*, 2009
- *Elliott Erwitt's Parijs*, 2010
- *Angel Tree III*, 2011
- *Sequentially Yours*, 2011
- *XXL*, 2012
- *Kids*, 2012

- *Elliott Erwitt's Kolor*, 2013
- *Regarding Women*, 2014
- *Cuba*, 2017
- *Pittsburgh 1950*, 2017
- *Elliott Erwitt's Scotland*, 2018
- *Found Not Lost*, 2021

FILMOGRAPHIE

Elliott Erwitt is de auteur van een twintigtal films, waaronder:

- *The Many Faces of Dustin Hoffman*, 1968
- *Arthur Penn: The Director*, 1970
- *Beauty Knows No Pain*, 1971
- *Red, White and Bluegrass*, 1973
- *The Glassmakers of Herat*, 1977
- *Beautiful, Baby, Beautiful*, 1980
- *The World Renowned Incomparable Marching 100*, 1981
- *Suzuki's Children*, 1981
- *Good Nudes*, 1983
- *The Great Pleasure Hunts. Television programs*, 1982-1986
- *Eros International*
- *The Great Pleasure Hunt I-III*
- *The Great Pleasure Hunt: Japan*

TENTOONSTELLINGEN

- *The Museum of Modern Art*, New York
- *International Centre of Photography Scavi Scaligeri*, Verona

- *The Chicago Art Institute*, Chicago
- *The Smithsonian Institution*, Washington D.C.
- *The Museum of Modern Art - Palais de Tokyo*, Parijs
- *The Maison Européenne de la Photographie*, Parijs
- *The Reina Sofia Museum*, Madrid
- *The Barbican*, London
- *The Royal Photographic Society*, Bath
- *The Museum of Art of New South Wales*, Sydney
- *The Spazio Oberdan*, Milan
- *International Center of Photography*, New York
- *The Casa dei Tre Oci*, Venice
- *Elliott Erwitt une rétrospective*, Parijs, Lyon

En ook in tal van instellingen in Azië.

ADRES

5 Grote Markt
1000 Brussel

expo-elliotteswitt.com

TARIEVEN

Een audiogids via smartphone met commentaar bij vijftig foto's is inbegrepen in de toegangsprijs.

Volwassenen (vanaf 26 jaar): € 16,00

Jongeren (6-25 jaar): € 12,00

Groepen (vanaf 15 personen): € 14,00

Kinderen (< 6 jaar): Gratis toegang

Family Pack (2 volwassenen en 2 kinderen): € 14,00
per persoon

Article 27: € 1,25

Personen met een beperking: € 12,00

Scholen: € 8,00

OPENINGSUREN

🕒 Elke dag behalve dinsdag: 10:00 - 18:00 uur

—

🕒 **Schoolvakanties en feestdagen**:
elke dag open,
ook op dinsdag: 10:00 - 18:00 uur

© Nicolas Robin

PERSCONTACT

CARACAScom
info@caracascom.com
+32 2 560 21 22

www.expo-elliottterwitt.com

tempora®

